

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs III.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

ARTICULUS III.

DE RELIQUIS VITÆ HUMANA
næ miseris & conditione in hoc
mundo.

HOMINIS FRAGILITAS.

369. Job.30. v.19. *Favilla & cineri assimilatus sum*: Hæc est vitæ lubricitas hominis; Est enim favilla ex scintillis cinis modicus: *Scintille fulgentes pruri erant parentes*, immortalitate scilicet, quâ amissâ, nil nisi cinis facti sunt, nil nisi favillas nos progenuerunt. *Favilla tegit splendorem carbonis*: Ita vitæ nostræ fragilitas cognitionem boni multis modis impedit. Sap.9. v.9. *Facile dispergitur*. Ita vita hominis facilè transit. *Cinis & pulvis ariditatem notat*. Deut. 28. v.24. Ita in vita hominis summa sæpè solatii ariditas. Psal.63. v.2. Plal.143. v.6. Psal.33. vers.4. *Cinis quoque maxime tristitiæ index*. In hac vita nil nisi tristitia & panis ille cinerum tristitiæ, Psal.102. vers.10. cum nos Deus in cineribus miseriarum volutat. Thr. 3. v.16.

HOMO INANITAS.

370. Job.13. v.25. *Se folium vento agitatum nominat*. Hæc est hominis fors, ut cuius vento, decussione cuius, obnoxius sit, & citò in pulverem jactus putrescat. At piorum alia est conditio, quorum folia non marcescunt, Psal.1. v.4. & quamvis terræ sequestro committantur, revirescent tamen. Prov.11. v.28. Jer.17. v.8. Ad hunc incorruptionis statum perpetuis gemitibus aspiremus. Imò *stipula sicca sumus a stu crassis & peccatorum*, Psal.32. v.4. planè *exsuccii*.

HO-

HOMINES OVES PERDITÆ,

Luc. 15. v. 4.

371. *Ob stoliditatem*; Ovis enim animal stolidum, non callidum est: Ita homines in via salutis stolidi stulti que 1. Cor. 2. v. 14. Psal. 119. v. 176.

2. *Erroris societatem*: Rarò enim ovis errat sola, sed plures simul: Sic non unus solùm Adam erravit, sed & omnes cum eo homines. Rom. 5. v. 12.

3. *Negatam resistendi hostibus potentiam*. Ita spiritualibus hostibus resistere non potuimus. Psal. 49. 8. Esa. 59. v. 24. ad arma ergò spiritualia confugiamus Eph. 6. v. 12.

4. *Morborum copiam & frequentiam*: Ita morbi hominum corporales & spirituales quamplurimi sunt.

5. *Infectionem*. Facile morbida ovis alias inficit: Sic homines generando, labe originali inficiuntur. Job. 14. v. 4. conversando facile ad malum pellicuntur, Sirach. 13. v. 1.

NATIVITAS NOSTRI

inquinata.

372. Levit. 12. v. 4. *Mulier post partum non tangit sanctum quidpiam, durantibus adhuc purificationis diebus*. Impuritatis naturalis symbolum est, quâ fit, ut ex immundis immundi nascamur. Job. 14. v. 4. nec aquâ loti simus. Ezech. 16. v. 4. 5. in peccatis concepti Psal. 51. vers. 7. quæ cum dividant inter nos & Deum Esa. 59. v. 2. sanctum matres vetantur, nisi prius purificatæ, tangere. *Ad sanctuarium appropinquare vetantur eadem*; in ejusdem impuritatis argumentum. Hæc immundities agno vel turture expiatur, d. v. 6. Agnus noster & turtur Christus est, mundans nos lavacrò, Eph. 5. v. 25.

VITA HÆC PEREGRINATIO.

373. Ne quidem *vestigium pedis* Abrahamo Deus *dedit in terra promissa*, Act. 7. v. 5. Hæc est nostræ peregrinationis imago, quando mundum incolimus, nec tamen investigium pedis in eo possidemus, 1. Corinth. 7. v. 31. Hebr. 11. v. 13. 14. nam si possideremus, perpetuò nostra manerent, quæ in mundo habemus. At non manent nostra, relinquenda enim sunt in morte. Psal. 49. v. 18. Job. 1. v. 21. 1. Timoth. 6. v. 7. Gaudeamus itaque de alia possessione. *Pedes nostri in portis cælestis Jerusalem stabunt* Psal. 122. v. 2. all. nec offendent magis *ad montes caliginosos hujus vitæ*, Jer. 13. v. 16. hostibus omnibus pulverem pedem nostrorum lingentibus, Esa. 49. v. 23.

PEREGRINI HIC SUMUS.

374. *Tabernaculum suum movit Abraham*, Gen. 13. v. 18. *Castra toties moverunt Israëlita in deserto*: Vid. Num. 33. Hæc omnia significant, *peregrinos nos hic*, nec habere *manentem civitatem*. Hebr. 13. v. 14. sed deponendum esse hoc mortale *tabernaculum*. 2. Cor. 5. v. 2.

VITA HÆC PEREGRINATIO.

376. *Festum tabernaculorum singulis annis celebrabant Israëlita*. Levit. 23. v. 42. Vita hæc merum exilium in tabernaculis est, Job. 19. v. 12. hostibus undique nos cingentibus; *Septem diebus festum tabernaculorum celebrant Israëlita*. Septem dies notant omnes vitæ nostræ dies, quibus semper peregrinatio nostra meditanda est.

VITA NOSTRA PEREGRINATIO.

378. Psal. 105. v. 23. *Accolam in terra Cham Jacobus fuisse dicitur*. Pii omnes sunt, & esse debent *Jacobi*, h. e. supplantatores & proculcatores impiorum, Sata-

næ, quem Deus sub pedibus nostris conteret. Rom. 16.v.20. Accolæ sunt vel peregrinatores, non enim habent mansionem manentem, quia Dei peregrini sunt, Psal.39.v.14. 1.Chron.30.v.15. In terra Cham, hoc est, mundo. Mundus autem verè terra Cham est, hoc est, calida, igni tribulationis & flammis tentationis. 1.Petr.4.v.12. Mundus terra Cham est, hoc est, illusoris; nam Cham illusor fuit. Mundus & impii sunt illusores.

1. *Gaudendo. Mundus gaudebit.* Joh.16.v.20.

2. *Insultando & quærendo*, ubi Deus noster sit, Psal.42.v.11. Ne miremur ergò, nos igni tentationis tribulari, 1.Petr.4.v.12. mundus enim Chamis stabulum manet. Manebit nos fors Noachi, Isaaci, quem Ismaël ludificatus est, non jocando, sed persequendo, Galat.4.verf.29. Gen.25.v.10. Elisæ. 2.Reg.2.v.23. Horsum querelæ, Psal.22.v.7. Psal.44.v.14. Jer.20.v.7.

VITA HÆC PERPETUA pugna.

379. *Contra hostes, adificium templi impedituros, hastas ab aurora usq, ad emersionem stellarum tenebant Israelita*, Nehem.4.v.21. Ita à prima Christianismi aurora (quâ sol justitiæ in baptismo nobis oritur) hasta fidei contra Satanam, ejusque complices tenenda, donec stellæ orientur, hoc est, Christus, stella illa Jacobi, Num.24.v.17. matutina. 2.Petr.1.v.21. æternam gaudii lucem adferens, Esa.60.v.20. qui Satanam penitus tollat: donec illi orientur, qui instar stellarum lucem sunt daturi, Dan.12.v.3. de hostibus victis triumphum cantaturi Apoc.12.v.10. 1.Cor.15.v.54.

VITA HÆC PERPETUA PUGNA.

380. *Jacobo manibus Labani elapso; ipsiusq, fraudibus,*

bus, cum in patriam tenderet, Esauus armatâ manu occurrit: Gen. 32. v. 6. Imago est vitæ humanæ, in quâ superatâ unâ tentatione, alia mox succedit: sic abyssus abyssum vocat. Psal. 42. v. 8. Ac ubi temporales tentationes perpeffi sumus, infernalis Esau armatâ manu, hoc est, telis ignitis Eph. 6. v. 6. nos adoritur. Jacobus non levi timore percussus est ob imminentem Esau incursum: Ita nobis securos esse non licet; Sed vigilare, ne intremus in tentationem Matth. 26. v. 41. ne supplantet nos tentatione 1. Theff. 3. v. 5. aut seducat, 2. Cor. II. v. 3. Divisit prudenter gregem Jacobus, à tergo & fronte sibi prospiciens: Ita armis nostris instructi simus, 1. Cor. 6. v. 8. Jacob Dominum invocavit: Ita orationis exercitium in tentationibus vigere debet maxime, Eph. 6. v. 18.

VIVERE EST AD FLUMINA

Babylonis federe.

379. *Ad flumina Babylonis sederunt Israelitæ, fleverunt recordantes Sionis, citharas suas suspenderunt, cantare coram hostibus suis renuerunt, Psal. 137. v. 1. 2. 3.*

1. *Babylon mundus est, (vide mundus) in quo sedemus ad aquas tribulationis Psal. 18. v. 17. Psal. 66, 12. Psal. 69. v. 2.*

2. *Flemus autem videntes mundi tyrannidem, quâ premimur, & considerantes beatum æternæ Sionis statum, ubi nostrum politevma est, Phil. 3. v. 20.*

3. *Citharas quoque nostras suspendimus, tristitiæque nos totos addicimus, cum hostes nobis insultant, gaudentes de calamitatibus nostris, de quo Psal. 42. v. 4. Joh. 16. v. 20.*

4. *Verùm, ubi nos hâc mundi captivitate solvet Salvator, in cœlestem Hierosolymam remigrabimus,*
Apoc.

Apoc. 20. v. 1. noltrum gaudium nemo tollet à nobis.

Joh. 16. v. 22.

NIHIL HIC NISI SEPULCHRUM

habemus.

380. *Abrahamus emi sepulchrum.* Gen. 23. v. 9. *in possessionem.* Nihil hic præter sepulchrum possidemus. Quicquid bonorum est reliquum, vagum, fluxum, instabile est; sola sepulchri possessio nobis à Domino concessa, dicente: *pulvis es & in pulverem reverteris* Genes. 3. v. 19. Hoc quoque solatii est argumentum, quod sepulchra nostra sint loca possessionis. Ergò confectò peregrinationis nostræ cursu possidemus veram terram: consummabimus resuscitati, veram possessionem & hæreditatem in cælis adituri.

VIA HUIUS VITÆ AD COELESTEM

patriam salebrosa.

381. *Israëlitæ calceati discedebant ex Ægypto,* Exod. 12. vers. 12. Ita perviam hujus mundi, qui Ægyptus est, incessuros, oportet calceatos esse, aspera enim est, plena leonibus & aspidibus, qui calcandi, Psal. 91. v. 13. Ita calcem nostrum *super Edom, hoc est, Satana, mundum, complicesq; extendemus.* Psal. 60. vers. 10. Ita pulcher erit *incessus noster in calceis.* Cantic. 7. v. 1. Feliciter è carcere vitæ hujus emigrabimus, *ut Petrus.* Actor. 12. v. 8. *Calcei verò & ocrea sunt Evangelium pacis.* Eph. 6. v. 15.

VITA HÆC EST VALLIS LA-

chrymarum & Achor.

382. I. *Vallis est lachrymarum* Psal. 84. v. 7. *tenebrarum,* Psal. 23. v. 4. *Pii sunt instar rosa in valle,* Cantic. 2. v. 1. *nondum constituti in monte cæli: Interim in eos aquarum copia (tribulationum) pleno agmine delabatur, quas mundi mons pestifer collegit,*

O 5 Conf.

Conf. Job. 16. v. ult. Hinc lachrymarū vallis est; in lachrymis enim seminant, Psal. 126. v. 5. lachrymabundi montem cœli intuentur, Psal. 42. v. 12. Psal. 121. v. 1. *Vita hæc vallis miseriarum.* Conf. Gen. 44. v. 29. Job. 6. v. 2. Psal. 25. v. 18. Psal. 88. v. 4. Psal. 116. v. 3. Eccl. 1. v. 14. Jer. 10. Thren. 1. v. 12. Sir. 39. v. 1. *Solutio sit:* Jud. 2. v. 18. cap. 10. v. 16. 2. Reg. 13. v. 4. Psal. 10. v. 14. Psal. 57. v. 3. Habac. 1. v. 13. *Vallis Achor vita est.*

1. *Nomine;* Achor significat perturbationem: eā plena est vita, tam spiritali, quam corporali, Job. 4. v. 14. Psal. 6. v. 3. 4. Psal. 30. v. 8.

2. *Typicā significatione:* Israelitæ pessundabantur ab hostibus in valle Achor: Jos. 7. v. 24. Ita in mundi hujus valle premimur ab hostibus spiritalibus; perturbamur, cum se Deus velut peregrinum & hostem nobis præbet, auxilium abscondit, ut Israelitis contigit. d. l. In vita æterna dabit nobis vallem Achor, in *apertionem spei consummati vœ.* Hof. 2. v. 15. *typic.*

VITA HUMANA EST INSTAR floris.

385. 1. *Ob momentaneum interitum.* Psal. 90. v. 6. Psal. 103. v. 15. 1. Petr. 1. v. 24. Jacob. 1. v. 10. 11. In vita hominis citò arefcit.

2. *Ob delectationem:* Flore enim delectamur, cum colore, tum odore: Ita vitæ humanæ conditio placet, si externò eam colore, odore metiamur, non momentanè & fluxò interitu.

3. *Ob subitanum ortum,* Job. 14. v. 1. Ita homo subito oritur per nativitatem: Subitò occidit per mortem. Hanc vitæ humanæ fragilitatem varii in tabernaculo temploque Salomonis flores sculpti significarunt. Exod. 25. v. 31. 33. cap. 37. v. 17. 1. Reg. 6. v. 18.

EST

EST INSTAR FILII TEXTORIS.

386. Efa. 38, 12. *Præcisæ est velut à textore vitæ meæ:* Filium ergò vitæ est, ex ossibus, carne, spiritu, confectum, *fragile filium*, Gen. 38. v. 28. *sed innatum:* idcirco mors faciliè illam corporis compagem dissolvit.

RADII TEXTORIS.

387. *Qui ulro citroq; jactatur:* Inter texendum rumpit filium: Ita vitæ humana, Job. 7. v. 6. morte nos præveniente & vanitates cordis humani ridente, vitæ filium per ætatum stamina ducente, rumpente.

FLUVII.

388. 1. *Ob amarum ortum:* Fluvii enim omnes ex mari amaro. Ita vitæ humana ex amaro parturientis matris mari incipiens, in mare miseriarum excurrit, Sirach. 40. v. 1. definit.

2. *Ob volubilitatem:* Ita vitæ hominis ultrò citroq; volvitur. Psal. 39. vers. 7. curis, fortis humanæ inconstantiâ.

3. *Ob velocitatem:* Eadem est vitæ humanæ, Psal. 90. v. 10.

4. *Profunditatem:* Ita vitæ humana multis laborat profunditatibus, Psal. 42. v. 8. Psal. 69. v. 3. 16. Psal. 86. v. 13. Psal. 88. v. 7. Psal. 130. v. 1. Apoc. 2. v. 24.

5. *Pulchritudinem in fluxu:* Ita vitæ humana quandam habet speciem pulchritudinis, sed instar fluvii, transeuntem citò & evanescentem. Eccl. 1.

6. *Variam circummitionem:* Ita vitæ hominis variè circumagitur per hujus mundi anfractus.

7. *Impetuositatem,* quam in mari deponit, se exonerans. Ita per consiliorum, machinationum, fortis humanæ ἀψυχότητες, impetus vitæ hominis volvitur: in

in mortis tandem infatiabilis mari illo, Hab. 3. vers. 5.
Spiritus ponit, Psal. 146. v. 4.

VITÆ HOMINIS MISERIA

est fumus.

387. 1. *Ob procreationem*: Fumus enim procreat ignis, agens in subjectam materiam: Ita ignis divini furoris (iusto iudicio) efficit vitæ nostræ brevitatem & miserias. Psal. 90. v. 7. Hoc significatum typicè, Exod. 19. v. 18.

2. *Ob interitum*, Psal. 37. v. 20. Ita vita hominis citò interit, Psal. 102. v. 4.

3. *Ob exsiccationem*: Fumus enim humida corpora exsiccatur, Psal. 119. v. 83. Ita vita hominis fumus est exsiccans: quantò diutius vivit; tantò minus sitim explet. Psal. 42. v. 3. in hac mundi eremò, humò, oberrans, Psal. 143. v. 7. homo.

4. *Ob oculorum lesionem*. Ita vita humana est fumus oculos adhuc impediens, quò minus Deum videant & solida illa bona in cœlis reposita. Exutâ hac mortalitatis veste, Deum videbimus sicuti est, I. Joh. 3. v. 3. Job. 19. v. 27.

VITA HOMINIS EST VAPOR.

388. 1. *Ob elationem*: Vapor enim in sublime fertur: Ita vita humana in sublime quasi fertur, quando ejus filium, spe velut longum, protenditur, citò tamen præter spem evanescens, Psal. 90. v. 8. ideoque

2. *Ob brevem durationem*, vapor dicitur vita nostra, Jac. 4. v. 14.

3. *Ob terribilitatem*: Vapores suo modo quodam terrorem efficiunt. Ita vita humana terribilis est, ob malorum copiam & tentationum cumulum, quas David ad vaporem ex naso (irâ) Dei procedentem comparat, Psa. 18. v. 19. 2. Sam. 22. v. 9.

4. *Ob*

4. *Ob originem* : Vapor enim ex aqua & aqueis corporibus excitatur : teste Philof. Ita vitæ humanæ brevitatis, miseria, ex peccato, aquâ maledictâ, quodque ut aquam imbibimus, Job. 15. 16. oritur.

TRANSIT INSTAR NAVIS,
cursoris, aquilæ.

389. Job. 9. vers. 25. 26. *Navis, qua decoro apparatu in portu vela explicat, mari se committit, aquas illius sulcat, brevis cursûs vestigio remanente, postea facile scopulis illiditur, fluctibus frangitur* : Ita vita hominis in portu natiuitatis ingressum in mundi mare meditat, decumanis calamitatum fluctibus obruitur, scopulis tentationum illiditur : Tandem nullum cursûs sui relinquit vestigium, cum mortuorum brevi oblietetur memoria, Psal. 31. v. 13. Psal. 103. vers. 16. gloria. Esa. 40. v. 7.

2. *Instar cursoris*, cui opinione celerius, dies peracti, Ita per vallem miseriarum & stadium Christianismi currentes, 1. Cor. 9. v. 24. vitam traducimus instar fabulæ, otium fallentis, Psal. 90. v. 10.

2. *Aquilæ*, pernici alarum remigio ad cibum contententis. d. l. Jobi.

VITÆ HUMANÆ MISERIA
nebulæ confertur.

390. *Nebula de terra oriebat, Gen. 2. v. 6. Terra peccatum & corda terrena notat* : Ex his oritur nebula, hoc est, vitæ humanæ brevitatis & miseria, quæ similis nebulæ.

1. *Ob elevationem & agitationem* : Ita vita hominis variè agitatur, fluctibus calamitatum & tentationum elevatur, ut Psal. 102. v. 11. cordis sollicitudine, velut turbine, agitatur:

2. *Dis-*

2. *Dissipationem*: Ita vita hominis dissipatur faciliè.
3. *Causationem*. Nebula à sole caufatur, vapores ex aquis terrisve attrahente: Ita Deus lux & sol nofter; Pſal. 27. v. 1. Pſal. 84. v. 12. miseras illas vitæ humanæ (juſtò ſuò judiciò, Gen. 3. v. 19.) immittit hominibus, qui nihil, niſi pulvis, terra, aquam peccatorum imbibentes, ex quibus nebula illa miſeriarum producitur Job. 15. v. 16. Pſal. 90. v. 7. ſeq.
4. *Utilitatem*, quam ſatronibus præſtat nebula, quâ ſe occultare poſſunt: Ita Diabolus per hujus vitæ miseras nos à pietate abducere fatagit, Job. 2. v. 5. inque variis vitæ calamitatibus Deum nobis alienum fingit & occultat. Jer. 14. v. 9. Hinc illæ querimonix in Pſalmis frequentiffimæ, de Deo *abſcondente ſe*, Pſ. 13. v. 2. & alib. Thren. 2. v. 44. nempe ſub nebula miſeriarum hujus vitæ.
5. *Solis obſcuratationem æris*, quæ fit per nebulas. Ita hujus vitæ miſeriis ſæpè ſol ſolatii obſcuratur. Thren. 3. v. 44. Eſa. 38. v. 17.
6. *Pluvia cauſationem*. Nebula ſurſum aſcendens redit in materiam nubis, adeoque pluuiam efficit. Ita ſi miſerix noſtræ ſurſum aſcendant per gemitus & preces, Pſal. 6. v. 7. Eſa. 38. v. 14. ſalutarem ſolatii pluuiam impetrabunt, Pſal. 6. v. 9. 20. Pſal. 3. v. 5. Pſal. 94. v. 19. Eſa. 38, 14.
7. *Itineris tardationem*. Nebula enim viatores impedit: Ita & miſerix hujus vitæ multos in ambulando in via Domini tardant, Luc. 8. v. 13. *Tempore tribulationis deſciant*, retroſpiciunt, Luc. 17. verſ. 33. cum uxore Løthi, & Dema, ſocio olim Apoſtoli, 2. Tim. 4. verſ. 10.

VITA HOMINIS INSTAR

Palmi.

393. Pſal. 39. v. 7. qui digitis integratur quatuor.

1, Digni

1. *Digiti quatuor, ex quibus humanæ vitæ quantitas conjungitur, sunt formatio in utero materno, natiuitas, vita, mors.* Omnia hæc vitæ breuitatem conjunctam cum summis miseriis indicant.

2. *Pectorale summi Sacerdotis, palmum longum latumq; erat, quod gestabat:* Exod. 28. v. 16. in pectore: Ita breuitatis vitæ nostræ memoriam semper colere debemus, Psal. 39. v. 5. Pl. 109. v. 23, Psal. 102. v. 4. Psal. 90, 9. 10. Job. 7. v. 3. 6. 7.

VITA HUMANA EST SOMNUS

& somnium, Psal. 90, 6.

394. 1. *Ob breuitatem:* Job. 20. v. 8. Ita vitæ humanæ brevis est duratio Job. 14. v. 1.

2. *Ob vanitatem,* quâ sæpè homines decipiuntur: Eccles. 5. v. 6. ita vitæ præsentis vanitate quam pluri mi decipiuntur. Vid. Esa. 29. v. 8. Psal. 73. v. 20. similes piscatori, illi (autor Theocrit.) qui se aureum cepisse piscem somniaverat.

3. *Temporis consumptionem:* Somnus enim est vitæ velut veſtigal; dimidium enim vitæ spatium vel somno transigimus: *Totum* vitæ tempus in miseriis, *non dimidium,* consumimus. Psal. 90. v. 10. Syr. 18. v. 8.

4. *Mentis impeditionem.* Somnus ligat omnes sensus, obſtructis spirituum animalium meatibus: Ita continuis vitæ humanæ miseriis sæpè homines obtunduntur ac velut obbrutescunt, ut in ipsis miseriis nullas animadvertant miserias. *Miseriarum hoc est caput* Amos. 4. 9. seqq.

5. *Subitanæ obreptionem:* Somnus subitò obrepit homini. Ita in vitæ hujus miserias, simul ac nascimur, immergimur; obrepunt miseriæ lento agmine, præter spem & expectationem omnem, Job. 7. v. 1. seq. Sirach. 40. v. 1.

6. My-

6. *Mysticam significationem & consolationem. Petrus in carcere dormiens, & ab angelo exire iussus, excitatus vix adduci potuit, ut egrederetur: existimans sibi in somno duntaxat accidisse. Act. 12. v. 9.* Ita ex somno vitæ hujus in iudicio liberati, vix capiemus gaudiorum & liberationis nostræ magnitudinem, Esa. 35. v. 10. Psal. 16. v. 11. Psal. 21. v. 7. Joh. 16. v. 22. Apoc. 21. 4. excitante nos angelo testamenti Christo, eiq; vitæ hujus emigrare carcere præcipiente. Erimus instar somniantium, liberati ex Babylone hujus mundi, nectare cœlestis lætitiæ inebriati, Psal. 126. v. 1.

VITA HOMINIS

393. Est instar tabernaculi pastoris convoluti alioque in loco fixi, Esa. 38. v. 12.

1. *Ob circumvagationem* Pastorum. Pastores hinc inde in sylvis oberantes, vagas habent in plaustris domos & tentoria, quæ modò hoc in loco, modò in alio figure: *Ita vita hominis est tabernaculum vagum, mortale,* 2. Cor. 5. v. 1.

2. *Ob tabernaculi ablationem & convolutionem.* Pastores enim alibi sedes fixuri, convolvunt complicantque tabernacula; Sic vita hominis tabernaculum velut est, quod tandem convolvendum, *mortis valle* complicandum est, donec illud in cœli tabernaculo Christus denuò explicet, pascat nos, Apoc. 7. vers. 15. æstu tamen crucis non amplius nos divexante, Apoc. 21. vers. 7. nec transfigendi alibi locorum, tabernaculi illius periculo nobis imminente, 1. Theff. 4. vers. 17. Joh. 17. v. 24.

VENTUS

Joh. 7. 7.

394. Est vita humana. 1. *Ob originem:* Ex terræ cavernis & vaporibus ventus oritur: Vitæ humanæ bre-

brevitas & miseria ex terra, hoc est, homine terreno, Adam. 1. Cor. 15. v. 47. originem habet.

2. *Ob motus tortuositatem.* Ventus variè torquetur in aëre. Vita humana mille habet miseriarum, quibus torquetur, anfractus, Sir. 41. v. 1.

3. *Ob termini ad quem, incertitudinem,* Joh. 3. v. 8. Ita obscura est eventuum spes & cæca expectatio futurorum, in humanis rebus. Eccl. 11, 6. cap. 7. v. 15.

4. *Ob agitationem :* Ita cordis nostri navigium in miseriarum mari circumagitur, Job. 30. v. 22. His ventis cælum nigrescit (alleg.) 1. Reg. 18, 45.

5. *Ob negatam venti cohibitionem.* Ventum nemo potest cohibere, Prov. 27, 16. Vitæ humanæ miseriis nemo se extricare potest. Sir. 40, 1.

UMBRA.

395. Job. 8, 9. cap. 14, 2. Psal. 144, 4. 1. Cor. 30, 15. Psal. 102, 11.

1. *Ob fugacitatem.* Umbrâ nihil fugacius. Ita vita hominis fugit, Psal. 90, 5. 6. 7. seqq.

2. *Desiderium.* Job. 7, 2. Mercenarius optat umbræ declinationem videre : Ita homines cæci vitæ brevitate sibi optant & misérias. Job. 14, 6. vitæ que hanc umbram cupiunt transire. Jon. 4. vers. 8. Elias, 1. Reg. 19, 4.

3. *Accretionem :* Accrescit umbra, decrescit que. Ita crescit vita hominis, decrescit suâ periodo, Sap. 2. v. 5. cap. 5, 9.

4. *Ipsam quidditatem :* Umbra nihil aliud, quam lucis privatio *ἡ ἀπείθεια* : Ita vita nostra nihil aliud, nisi veræ in Deo vitæ privatio, solis Christi occultatio, Coloss. 3, 2. vanitatum captatio, Baruch. 5, 30.

P

VITÆ

VITÆ HUMANÆ MISERIA ET BREVI-
tas pulveri comparatur, Psal. 103, 14.

396. 1. *Ob copiam*. Pulveris magna copia; Misericordiarum vitæ humanæ major. Sirach. 40, 1.

2. *Ob contemptum*. Pulvere nihil contemptius. Sic vita humana magnifit hominibus, quæ minimi fieri debeat; Mors minimi, quæ *cornu* hominis, hoc est, omnem gloriam potentiamque pro nihilo ducit.

3. *Ob dissipationem*. Pulvis à vento facilè dissipatur: Ita vita hominis à morte & vento peccati, ex quo mors, Rom. 5, 12.

Ita vitæ fragilitatem nostræ ob oculos ponit Scriptura, Psal. 104, 29. Eccl. 3, 20. cap. 12, 7. Sir. 17, 31.

COROLLARIUM, EX METAPHORIS
quibusdam Scripturæ de Vitæ Humanæ
miseriis, contextum.

VITA HOMINIS EST

397. 1. *Cibus* fastidiosus, Gen. 25, v. 8. cap. 35, v. 28. 1. Cor. 24, v. 1. Job. 14, v. 17.

2. *Duratio* brevis, malis non levis, qui æternùm in mundo vivere optarent, Gen. 47, 9. Sap. 2, 1. c. 9, 5.

3. *Mensura*. 1. Chron. 30, v. 25. quam Deus cuilibet metitur. Job. 14, 5.

4. *Tædiosa* res. Job. 10, 1. cap. 14, 1.

5. *Spiraculum* de spiraculo. Job. 33, v. 4.

6. *Fluvius* decrefcens, Psal. 31, 11.

7. *Cursus*, cui meta præfixa. Psal. 39, 6. Job. 14, 5.

8. *Morbus* quidam tabidus, Thren. 3, v. 51. Tunc autem oculi consumunt vitam, cum impios florere videmus in vita, pios algere. Psal. 37. per tot. Jer. 12, v. 1. Hab. 1, 13. Job. 21, 7.

9. *Captivitas* & vinculum, ex quibus liberari petimus, Thren. 3, v. 57. 2. Tim. 4, v. 10. cum Simeone illo, Luc.

Luc. 2. v. 29. cum Paulo, Phil. 1. v. 23. cum Ecclesia tota, Apoc. 22. v. ult. Veni etiam Domine Jesu! ut liberemur ex hac vitæ captivitate, 1. Tim. 4. 18. gaudeamus in libertate, Rom. 8. 21.

ARTICULUS IV.

DE MUNDO, ET VARIA HO-
minis, maximè pii, in eodem conditione
& statu.

MUNDUS EST ÆGYPTUS.

398. 1. *Nomine*: Ægyptus exponitur tenebræ. Mundus verè tenebræ peccati, Esa. 5. v. 20. inscitia Matth. 4. 16. Ephel. 4. 18. cap. 5. 8. In hoc potestas tenebrarum. Col. 1. 13. rectores tenebrarum, Eph. 6. 12. Hebr. *Mitzraim dicitur*. Hoc est oppressor, angustiator: Sic in mundo habemus angustias, Joh. 16. 33.

2. *Patrum peregrinatione*. Sæpius in Ægypto peregrinati sunt Patriarchæ: Nos omnes in hoc mundo peregrinamur. Vid. *Peregrinatio est vita*, p. 212.

3. *Israelitarum oppressione prædictâ*. Genes. 15. 13. completa Exod. 1. Psal. 81. 7. Ita in mundo premimur, servire cogimur, affligimur, peregrinam adversantium linguam audimus: Ubi Deus tuus est? Pl. 42. 4. Job. 2. 9. & testas fragiles tractamus, 2. Cor. 4. 7.

4. *Josephi servitute*: Servitit Joseph in Ægypto. Ita cogimur mundi vanitatibus inservire, à qua servitute liberari expetimus. Rom. 8. 22. 2. Timoth. 4. 18. Phil. 1. 23.

5. *Judaorum educatione violenta*: Ita Deus tandem die judicii nos educet in cœlestem Canaan, Hebr. 4. v. 11. 2. Tim. 4. 18. in Jerusalem lætam, Apoc. 21. 7. liberam, Rom. 8. 21.